

DECYZJA RADY (WPZiB) 2022/2321**z dnia 25 listopada 2022 r.****w sprawie wsparcia Centrum Kontroli Broni Strzeleckiej i Lekkiej dla Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej (SEESAC) w realizacji regionalnego planu działania w sprawie zwalczania nielegalnego handlu bronią na Bałkanach Zachodnich oraz wsparcia działań w zakresie rozbrojenia i kontroli zbrojeń w Europie Południowo-Wschodniej i Wschodniej**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 28 ust. 1 i art. 31 ust. 1,

uwzględniając wniosek Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W strategii UE z 2018 r. na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) oraz amunicji do tych rodzajów broni – „Zabezpieczenie broni, ochrona obywateli” (zwanej dalej „strategią UE dotyczącą BSiL”) stwierdza się, że Unia przywiązuje szczególną wagę do współpracy regionalnej jako skutecznego środka kontroli broni strzeleckiej. W strategii UE dotyczącej BSiL wskazano na Bałkany Zachodnie jako region, w przypadku którego udzielanie wsparcia jest priorytetem.
- (2) W dniu 17 maja 2018 r. na szczycie UE–Bałkany Zachodnie w Sofii przywódcy unijni uzgodnili deklarację z Sofii, do której przyłączyli się partnerzy z Bałkanów Zachodnich, i która obejmuje zobowiązanie do znaczącego zwiększenia współpracy operacyjnej w walce z międzynarodową przestępczością zorganizowaną w priorytetowych dziedzinach, takich jak broń palna, narkotyki, przemyt migrantów i handel ludźmi.
- (3) Region Bałkanów Zachodnich pozostaje jednym z głównych źródeł nielegalnego handlu bronią sprowadzaną do Unii.
- (4) W dniu 10 lipca 2018 r. Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej było gospodarzem piątego szczytu Bałkanów Zachodnich w Londynie, na którym przyjęto regionalny plan działania na rzecz trwałego rozwiązania do roku 2024 kwestii nielegalnego posiadania i niewłaściwego wykorzystywania BSiL i broni palnej oraz amunicji do tych rodzajów broni, a także nielegalnego handlu taką bronią i amunicją na Bałkanach Zachodnich (zwany dalej „planem działania”), który został przygotowany przez komisje ds. BSiL z Bałkanów Zachodnich w ramach francusko-niemieckiej koordynacyjnej inicjatywy darczyńców dotyczącej nielegalnego handlu bronią palną na Bałkanach Zachodnich. Komisje te przygotowują swoje harmonogramy realizacji planu działania.
- (5) Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) w Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, przyjętej w dniu 25 września 2015 r., stwierdziła, że nie jest możliwe osiągnięcie zrównoważonego rozwoju bez pokoju i bezpieczeństwa oraz że nielegalne przepływy broni są jednym z czynników prowadzących do przemocy, braku bezpieczeństwa i niesprawiedliwości.
- (6) Na ósmym organizowanym co dwa lata spotkaniu państw-stron dotyczącym realizacji programu działania na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką, zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach, które odbyło się w lipcu 2022 r. w siedzibie ONZ w Nowym Jorku, państwa członkowskie ONZ zobowiązały się do wzmocnienia partnerstw i współpracy na wszystkich szczeblach w celu zapobiegania nielegalnemu handlowi BSiL oraz zwalczania go, a także w celu promowania i wzmocnienia współpracy granicznej i koordynacji regionalnej i subregionalnej.
- (7) Cele planu działania uzgodnione przez partnerów z Bałkanów Zachodnich są spójne z wysiłkami w ramach Unii i ONZ w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia BSiL i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi. Unia powinna zatem wspierać Bałkany Zachodnie w realizacji tego planu działania.

- (8) Centrum Kontroli Broni Strzeleckiej i Lekkiej dla Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej (SEESAC), zostało utworzone w Belgradzie w 2002 r. i działa na mocy wspólnego mandatu Programu ONZ ds. Rozwoju (UNDP) i Rady Współpracy Regionalnej. SEESAC zastąpiło pakt stabilizacji dla Europy Południowo-Wschodniej, pomaga krajowym i regionalnym zainteresowanym stronom kontrolować i ograniczać rozprzestrzenianie i niewłaściwe wykorzystywanie BSiL i amunicji, przyczyniając się tym samym do większej stabilności, bezpieczeństwa i rozwoju Europy Południowo-Wschodniej i Wschodniej. SEESAC kładzie szczególny nacisk na rozwój projektów regionalnych służących rozwiązywaniu problemu transgranicznych przepływów broni.
- (9) Unia poprzednio wspierała SEESAC poprzez decyzję Rady 2002/842/WPZiB ⁽¹⁾, przedłużoną i zmienioną decyzjami Rady 2003/807/WPZiB ⁽²⁾ i 2004/791/WPZiB ⁽³⁾, a także poprzez decyzję Rady 2010/179/WPZiB ⁽⁴⁾, decyzję Rady 2013/730/WPZiB ⁽⁵⁾, przedłużoną decyzją Rady (WPZiB) 2015/2051 ⁽⁶⁾, decyzję Rady (WPZiB) 2016/2356 ⁽⁷⁾, oraz decyzję Rady (WPZiB) 2018/1788 ⁽⁸⁾ przedłużoną decyzją Rady 2021/2161 ⁽⁹⁾.
- (10) Unia uważa SEESAC za preferowanego partnera w zakresie realizacji planu działania na Bałkanach Zachodnich ze względu na jego udokumentowane doświadczenie i sieć kontaktów, sprawdzoną jakość jego pracy i jego koordynującą rolę w przygotowywaniu planu działania.
- (11) Działania wynikające z niniejszej decyzji powinny wykorzystywać postępy poczynione w wyniku wdrożenia poprzednich decyzji Rady wspierających SEESAC.
- (12) Ponadto w ramach niniejszego działania Unii należy zapewnić wsparcie w zakresie przeciwdziałania nielegalnemu handlowi bronią w Republice Mołdawii i w Ukrainie, państwach, które borykają się z podobnymi problemami dotyczącymi kontroli BSiL. Należy czynić to poprzez transfer wiedzy i zdobytych doświadczeń oraz optymalnych rozwiązań wypracowanych na Bałkanach Zachodnich od 2001 r.,

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2002/842/WPZiB z dnia 21 października 2002 r. dotycząca wykonania wspólnego działania 2002/589/WPZiB w celu wniesienia wkładu Unii Europejskiej w zwalczanie destabilizującego gromadzenia i rozpowszechniania ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej w Europie Południowo-Wschodniej (Dz.U. L 289 z 26.10.2002, s. 1).

⁽²⁾ Decyzja Rady 2003/807/WPZiB z dnia 17 listopada 2003 r. rozszerzająca i zmieniająca decyzję 2002/842/WPZiB dotyczącą wykonania wspólnego działania 2002/589/WPZiB w celu wniesienia wkładu Unii Europejskiej w zwalczanie destabilizującego gromadzenia i rozpowszechniania ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej w Europie Południowo-Wschodniej (Dz.U. L 302 z 20.11.2003, s. 39).

⁽³⁾ Decyzja Rady 2004/791/WPZiB z dnia 22 listopada 2004 r. rozszerzająca i zmieniająca decyzję 2002/842/WPZiB dotyczącą wykonania wspólnego działania 2002/589/WPZiB w celu wniesienia wkładu Unii Europejskiej w zwalczanie destabilizującego gromadzenia i rozpowszechniania ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej w Europie Południowo-Wschodniej (Dz.U. L 348 z 24.11.2004, s. 46).

⁽⁴⁾ Decyzja Rady 2010/179/WPZiB z dnia 11 marca 2010 r. wspierająca kontrolę uzbrojenia SEESAC na Bałkanach Zachodnich w ramach strategii UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi (Dz.U. L 80 z 26.3.2010, s. 48).

⁽⁵⁾ Decyzja Rady 2013/730/WPZiB z dnia 9 grudnia 2013 r. wspierająca działania SEESAC w zakresie rozbrojenia i kontroli zbrojeń w Europie Południowo-Wschodniej w ramach strategii UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi (Dz.U. L 332 z 11.12.2013, s. 19).

⁽⁶⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2015/2051 z dnia 16 listopada 2015 r. w sprawie zmiany decyzji 2013/730/WPZiB wspierającej działania SEESAC w zakresie rozbrojenia i kontroli zbrojeń w Europie Południowo-Wschodniej w ramach strategii UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi (Dz.U. L 300 z 17.11.2015, s. 19).

⁽⁷⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2016/2356 z dnia 19 grudnia 2016 r. wspierająca działania SEESAC w zakresie rozbrojenia i kontroli zbrojeń w Europie Południowo-Wschodniej w ramach strategii UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi (Dz.U. L 348 z 21.12.2016, s. 60).

⁽⁸⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2018/1788 z dnia 19 listopada 2018 r. w sprawie wsparcia Centrum Kontroli Broni Strzeleckiej i Lekkiej dla Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej (SEESAC) w realizacji regionalnego planu działania w sprawie zwalczania nielegalnego handlu bronią na Bałkanach Zachodnich (Dz.U. L 293 z 20.11.2018, s. 11).

⁽⁹⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2021/2161 z dnia 6 grudnia 2021 r. zmieniająca decyzję (WPZiB) 2018/1788 w sprawie wsparcia Centrum Kontroli Broni Strzeleckiej i Lekkiej dla Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej (SEESAC) w realizacji regionalnego planu działania w sprawie zwalczania nielegalnego handlu bronią na Bałkanach Zachodnich (Dz.U. L 436 z 7.12.2021, s. 46).

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Unia wspiera partnerów na Bałkanach Zachodnich poprzez koordynowanie i monitorowanie realizacji „Regionalnego planu działania na rzecz trwałego rozwiązania do roku 2024 kwestii nielegalnego posiadania i niewłaściwego wykorzystywania BSiL i broni palnej oraz amunicji do tych rodzajów broni, a także nielegalnego handlu taką bronią i amunicją na Bałkanach Zachodnich”. Cele określone w tym planie działania są następujące:

- a) do 2023 r. zapewnić, aby wprowadzone zostały przepisy dotyczące kontroli broni, w pełni zharmonizowane z ramami regulacyjnymi UE i innymi powiązаныmi zobowiązaniami międzynarodowymi, a także ustandaryzowane w całym regionie;
- b) do 2024 r. zapewnić, aby polityki i praktyki w zakresie kontroli broni na Bałkanach Zachodnich były oparte na dowodach i danych wywiadowczych;
- c) do 2024 r. znacząco ograniczyć nielegalny przepływ broni palnej, amunicji i materiałów wybuchowych na Bałkany Zachodnie, na tym obszarze i poza nim;
- d) do 2024 r. znacząco zmniejszyć podaż, popyt i niewłaściwe wykorzystywanie broni palnej poprzez zwiększanie świadomości, edukację, działania informacyjne i promocję;
- e) do 2024 r. znacznie zmniejszyć szacowaną liczbę nielegalnie posiadanych sztuk broni palnej na Bałkanach Zachodnich;
- f) systematycznie zmniejszać nadwyżki i niszczyć skonfiskowaną broń strzelecką i lekką oraz amunicję;
- g) znacząco obniżyć ryzyko rozprzestrzeniania i przenikania broni palnej, amunicji i materiałów wybuchowych.

2. W uzupełnieniu celów, o których mowa w ust. 1, w ramach niniejszego działania Unii zapewnia się wsparcie w zakresie przeciwdziałania nielegalnemu handlowi bronią w Republice Mołdawii i w Ukrainie.

3. Aby osiągnąć cele, o których mowa w ust. 1 i 2, Unia, w drodze niniejszej decyzji:

- a) wspiera koordynowanie i monitorowanie realizacji planu działania na rzecz trwałego rozwiązania kwestii nielegalnego posiadania i niewłaściwego wykorzystywania BSiL i broni palnej oraz amunicji do nich, a także nielegalnego handlu taką bronią i amunicją na Bałkanach Zachodnich;
- b) wspiera władze na Bałkanach Zachodnich w pełnej harmonizacji ich prawodawstwa dotyczącego kontroli broni z unijnymi ramami regulacyjnymi i innymi powiązаныmi zobowiązaniami międzynarodowymi, oraz
- c) zapewnia wsparcie w zakresie przeciwdziałania nielegalnemu handlowi bronią na Bałkanach Zachodnich, w Republice Mołdawii i w Ukrainie poprzez ocenę zdolności i pomoc techniczną dla organów ścigania i straży granicznej.

4. Zakres geograficzny projektu obejmuje Bałkany Zachodnie, a jego bezpośredni beneficjenci to Albania, Bośnia i Hercegowina, Kosowo *, Czarnogóra, Serbia i Macedonia Północna.

W uzupełnieniu celów, o których mowa w ust. 2, w ramach niniejszego projektu zapewnia się wsparcie Republice Mołdawii i Ukrainie.

5. Szczegółowy opis projektu znajduje się w załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

1. Za wykonanie niniejszej decyzji odpowiada Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (zwany dalej „Wysokim Przedstawicielem”).

(*) Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

2. Techniczną realizację projektu, o którym mowa w art. 1, prowadzi SEESAC, w razie potrzeby w koordynacji z podmiotem kierującym działaniem dotyczące broni palnej w ramach europejskiej multidyscyplinarnej platformy przeciwko zagrożeniom przestępstwami (EMPACT).
3. SEESAC wykonuje swoje zadania pod kierownictwem Wysokiego Przedstawiciela. W tym celu Wysoki Przedstawiciel dokonuje niezbędnych ustaleń z UNDP, który działa w imieniu SEESAC.

Artykuł 3

1. Finansowa kwota odniesienia na realizację finansowanego przez Unię projektu, o którym mowa w art. 1, wynosi 4 006 955,58 EUR.
2. Wydatkami pokrywanymi z kwoty odniesienia określonej w ust. 1 zarządza się zgodnie z procedurami i zasadami mającymi zastosowanie do budżetu Unii.
3. Komisja nadzoruje właściwe zarządzanie wydatkami, o których mowa w ust. 2. W tym celu zawiera niezbędną umowę z UNDP, który działa w imieniu SEESAC. Umowa ta zawiera zobowiązanie SEESAC do zapewnienia, aby wkład Unii był wyeksponowany stosownie do jego wielkości.
4. Komisja podejmuje starania w celu zawarcia umowy, o której mowa w ust. 3, jak najszybciej po wejściu w życie niniejszej decyzji. Informuje Radę o wszelkich związanych z tym trudnościach oraz o dacie zawarcia umowy.

Artykuł 4

1. Wysoki Przedstawiciel składa Radzie sprawozdania z wdrażania niniejszej decyzji na podstawie sprawozdań przygotowywanych regularnie, co kwartał, przez SEESAC. Sprawozdania te stanowią dla Rady podstawę do przeprowadzenia oceny.
2. Komisja składa sprawozdania z aspektów finansowych projektu, o którym mowa w art. 1.

Artykuł 5

1. Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem przyjęcia.
2. Niniejsza decyzja wygasa 36 miesięcy po dniu zawarcia umowy, o której mowa w art. 3 ust. 3. Jednakże niniejsza decyzja wygasa sześć miesięcy po dniu jej wejścia w życie, jeśli umowa ta nie zostanie zawarta w tym sześciomiesięcznym okresie.

Sporządzono w Brukseli dnia 25 listopada 2022 r.

W imieniu Rady
Przewodniczący
J. SÍKELA

ZAŁĄCZNIK

DOKUMENT PROJEKTOWY

WKŁAD UNII W PROJEKT SEESAC DOTYCZĄCY DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KONTROLI BSIL W RAMACH REALIZACJI PLANU DZIAŁANIA NA RZECZ TRWAŁEGO ROZWIĄZANIA PROBLEMU NIELEGALNEGO POSIADANIA I NIEWŁAŚCIWEGO WYKORZYSTYWANIA BSIL I BRONI PALNEJ ORAZ AMUNICJI DO TYCH RODZAJÓW BRONI ORAZ HANDLU NIMI NA BAŁKANACH ZACHODNICH, A TAKŻE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ROZBROJENIA I KONTROLI ZBROJEŃ W EUROPIE POŁUDNIOWO-WSCHODNIEJ I WSCHODNIEJ**1. Wprowadzenie i cele**

Celem tego wkładu jest dalsze wspieranie starań na rzecz zwalczania nielegalnego posiadania, niewłaściwego wykorzystywania i nielegalnego handlu BSiL i bronią palną oraz amunicją do tych rodzajów broni w Europie Południowo-Wschodniej i Wschodniej, a także podejmowanie nowych i pojawiających się wyzwań. Pomimo poczynionych postępów i w związku z wojną w Ukrainie Europa Południowo-Wschodnia i Wschodnia pozostaje obszarem wzbudzającym niepokój i istotnym problemem określonym w strategii UE na rzecz zwalczania nielegalnego gromadzenia BSiL i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi (zwanej dalej „Strategią UE dotyczącą BSiL”). Wprawdzie w ostatnich latach poczyniono istotne postępy, jednak gromadzenie broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) oraz amunicji, nieodpowiednie warunki przechowywania, nielegalne posiadanie oraz niedociągnięcia w tworzeniu polityki i w jej realizacji połączone z niestabilnymi ustrojami politycznymi i zmienną sytuacją w zakresie bezpieczeństwa nadal ograniczają skuteczność starań na rzecz kontroli BSiL. Z tego względu, aby zapewnić dalsze postępy, zagwarantować korzyści i utworzyć drogę do trwałego rozwiązania obejmującego pełną harmonizację z unijnymi ramami legislacyjnymi i regulacyjnymi oraz przestrzeganie norm międzynarodowych, dalsze udzielanie wsparcia na rzecz zwalczania zagrożeń związanych z rozprzestrzenianiem i nielegalnym handlem BSiL w Europie Południowo-Wschodniej i Wschodniej oraz z jej obszaru stanowi istotną część działań Unii zmierzających do realizacji celów strategii UE dotyczącej BSiL.

Aby rozwiązać pozostałe problemy w zakresie kontroli BSiL i pogłębić zobowiązanie Bałkanów Zachodnich na rzecz zwalczania nielegalnego handlu bronią palną i niewłaściwego jej wykorzystywania, komisje ds. BSiL na Bałkanach Zachodnich przyjęły w dniu 29 maja 2018 r. w Tiranie plan działania na rzecz trwałego rozwiązania kwestii nielegalnego posiadania i niewłaściwego wykorzystywania BSiL/broni palnej oraz amunicji do tych rodzajów broni, a także nielegalnego handlu taką bronią i amunicją na Bałkanach Zachodnich do 2024 r. (zwany dalej „planem działania”), w następstwie procesu konsultacji z odnośnymi instytucjami oraz z organizacjami międzynarodowymi. Plan ten został zatwierdzony na szczycie Bałkanów Zachodnich w Londynie w dniu 9 lipca 2018 r. Plan ten zakłada, że Bałkany Zachodnie będą regionem bezpieczniejszym i eksporterem bezpieczeństwa, w którym zostaną wprowadzone kompleksowe i trwałe mechanizmy nadzoru i kontroli, w pełni zharmonizowane ze standardami Unii Europejskiej i innymi standardami międzynarodowymi, po to by identyfikować przypadki nielegalnego posiadania i niewłaściwego wykorzystywania broni palnej, amunicji i materiałów wybuchowych oraz nielegalnego handlu nimi, zapobiegać takim zjawiskom, ścigać je i kontrolować. Plan działania został opracowany jako dokument przewodni i przewiduje się w nim uzgodnione poziomy wyników oraz nakreśla zaangażowanie wymagane od beneficjentów na szczeblu strategicznym, politycznym i operacyjnym, wykorzystując polityczną wolę działania władz na Bałkanach Zachodnich na rzecz zobowiązań ONZ i Unii w zakresie kontroli zbrojeń oraz dokumenty strategiczne.

Przy opracowaniu planu wsparcia udzieliło Centrum Kontroli Broni Strzeleckiej i Lekkiej dla Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej (SEESAC) będące agencją wykonawczą regionalnego planu wdrożeniowego dotyczącego zwalczania rozprzestrzeniania broni strzeleckiej i lekkiej. SEESAC będzie również koordynować i wspierać realizację tego planu. Działanie to zintensyfikuje zatem wspomaganie kontroli BSiL zapewniane na podstawie decyzji Rady 2010/179/WPZiB, 2013/730/WPZiB, 2016/2356/WZPiB i 2018/1788/WPZiB oraz w związku z decyzją 2019/2111/WPZiB. Wspomoże ono także procesy i środki niezbędne do uzyskania trwałej kontroli BSiL na Bałkanach Zachodnich.

Działanie to będzie wspierać koordynację i monitorowanie realizacji planu działania; poprawiać międzyregionalną wymianę wiedzy; oraz jeszcze bardziej wzmocnić zdolności organów ścigania w Europie Południowo Wschodniej i Wschodniej do zwalczania nielegalnego handlu bronią palną i posiadania jej. Ogólnym celem projektu jest więc przyczynianie się do pokoju i bezpieczeństwa w Europie i na świecie poprzez zwalczanie zagrożeń, jakie niesie ze sobą gromadzenie BSiL oraz amunicji do tych rodzajów broni i nielegalny handel nimi w Europie Południowo-Wschodniej i Wschodniej i z jej obszaru. Jednocześnie poprawi on stabilność w regionie poprzez działanie w ramach Rady Współpracy Regionalnej oraz we współpracy z innymi odnośnymi międzynarodowymi partnerami i inicjatywami.

Projekt bezpośrednio przyczyni się do realizacji strategii bezpieczeństwa UE, strategii UE dotyczącej BSiL, planu działania UE dotyczącego nielegalnego handlu bronią palną na lata 2020–2025, operacyjnych planów działania w ramach EMPACT dotyczących broni palnej, Traktatu o handlu bronią, planu działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi BSiL, zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach, międzynarodowego instrumentu umożliwiającego śledzenie, protokołu ONZ dotyczącego broni palnej i rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325(2000) oraz w szczególności nasili regionalną współpracę na rzecz zwalczania zagrożeń związanych z rozprzestrzenianiem BSiL i amunicji do tych rodzajów broni. Wyniki tego projektu bezpośrednio przyczynią się także do realizacji celu zrównoważonego rozwoju nr 16 dotyczącego pokojowych i inkluzywnych społeczeństw, w szczególności celu nr 16.1 (znacząco zmniejszyć poziom przemocy we wszystkich formach oraz związany z nią wskaźnik śmiertelności na całym świecie) i celu nr 16.4 (znacząco ograniczyć nielegalne przepływy broni). Działanie będzie realizowane w ramach dokumentu UNDP dotyczącego programu regionalnego dla Europy i Wspólnoty Niepodległych Państw (2022–2025).

2. Wybór agencji wykonawczej i koordynacja działań z innymi właściwymi inicjatywami dotyczącymi finansowania

SEESAC jest wspólną inicjatywą Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) i Rady Współpracy Regionalnej (RCC) i jako taki jest centralnym punktem w zakresie działań związanych z BSiL w Europie Południowo-Wschodniej. Jako agencja wykonawcza regionalnego planu wdrożeniowego dotyczącego zwalczania rozprzestrzeniania broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) na Europę Południowo-Wschodnią, SEESAC od 2002 r. współpracuje z krajowymi i międzynarodowymi podmiotami w Europie Południowo-Wschodniej nad wdrożeniem kompleksowego podejścia do kontroli BSiL dzięki prowadzeniu szerokiego zakresu działań obejmujących: ułatwianie strategicznej i operacyjnej współpracy regionalnej, wspieranie kształtowania polityki i zwiększania zdolności instytucji, kampanie informacyjne i kampanie zbierania BSiL, zarządzanie zapasami, zmniejszanie nadwyżek, poprawa zdolności w zakresie znakowania i śledzenia, zdolności w zakresie wykrywania i ścigania, a także poprawa kontroli wywozu broni. W ten sposób SEESAC zdobył jedyne w swoim rodzaju zdolności i doświadczenie w prowadzeniu na poziomie regionalnym działań obejmujących wiele podmiotów, z wykorzystaniem wspólnego zaplecza politycznego i gospodarczego partnerów w regionie, zapewniając odpowiedzialność podmiotów na poziomie krajowym i regionalnym oraz długoterminową stabilność swoich działań i stał się głównym regionalnym autorytetem w zakresie kontroli BSiL.

SEESAC nadal utrzymuje dwustronne i wielostronne kanały komunikacji ze wszystkimi właściwymi podmiotami i organizacjami. W tym względzie SEESAC w dalszym ciągu służy jako sekretariat regionalnej grupy sterującej ds. BSiL⁽¹⁾ oraz koordynuje i monitoruje realizację planu działania dla Bałkanów Zachodnich w ścisłej współpracy z UE, Niemcami i Francją. W tym zakresie SEESAC sprawuje także funkcję sekretariatu obejmującego wielu partnerów funduszu powierniczego na rzecz planu działania dla Bałkanów Zachodnich dotyczącego kontroli BSiL.

SEESAC regularnie udziela się na odnośnych forach regionalnych. SEESAC nadal utrzymuje rozległą sieć formalnych i nieformalnych partnerstw z organizacjami i inicjatywami takimi jak proces współpracy ministrów obrony Europy Południowo-Wschodniej (SEDM), Centrum Współpracy w zakresie Bezpieczeństwa należące do Regionalnego Centrum Wspierania Weryfikacji i Wdrażania Kontroli Zbrojeń (RACVIAC) oraz OBWE i NATO. Dzięki m.in. działaniom koordynacyjnym ONZ w zakresie broni strzeleckiej (CASA) odbywają się regularne spotkania koordynacyjne i wymiana informacji i danych z innymi agencjami ONZ, takimi jak UNODC i UNODA. SEESAC bierze udział w posiedzeniach koordynujących działania dotyczące BSiL i min, będących nieformalnym mechanizmem koordynacyjnym działań kontrolujących BSiL z udziałem NATO, Unii oraz Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) oraz SEESAC.

SEESAC działa jako regionalny ośrodek koordynujący i punkt kontaktowy dla szerokiego spektrum kwestii związanych z reformą sektora bezpieczeństwa, koncentrujący się szczególnie na kontroli BSiL oraz zarządzaniu zapasami. W celu zapewnienia skuteczniejszych działań informacyjnych i skuteczniejszego wsparcia partnerom z Europy Południowo-Wschodniej, SEESAC utrzymuje bliskie kontakty z odnośnymi instytucjami unijnymi, głównie z dyrekcją Komisji do spraw wewnętrznych oraz z Europolem, a także z prowadzonymi przez Unię inicjatywami takimi jak EMPACT dotyczący broni palnej oraz Grupa Robocza Europejskich Ekspertów ds. Broni Palnej (EFE).

SEESAC z siedzibą w Belgradzie działa obecnie w całej Europie Południowo-Wschodniej: prowadzi działalność w Albanii, Bośni i Hercegowinie, Kosowie, Czarnogórze, Serbii, Macedonii Północnej, Republice Mołdawii, a także zapewnia ograniczone wsparcie Ukrainie. W przeszłości SEESAC prowadził także działalność w Bułgarii, Chorwacji i Rumunii. Odpowiedzialność regionu za działania zapewnia Rada Współpracy Regionalnej oraz Regionalna Grupa Sterująca ds. BSiL, na forach których wszyscy partnerzy z Europy Południowo-Wschodniej przedstawiają wskazówki strategiczne, inicjatywy i wnioski o działania SEESAC.

⁽¹⁾ Grupa sterująca na rzecz realizacji regionalnego planu działania w Europie Południowo-Wschodniej dotyczącego zwalczania rozprzestrzeniania BSiL.

SEESAC jako pierwszy zastosował podejście oparte na radzeniu sobie ze wspólnymi problemami dzięki inicjatywom regionalnym, co dało w Europie Południowo-Wschodniej znakomite rezultaty nie tylko z powodu wynikłego z tego dzielenia się kluczowymi informacjami i propagowania zdrowego współzawodnictwa regionalnego, ale także z uwagi na fakt, że pomaga osiągać stałe i dające się łatwo zmierzyć rezultaty na szczeblu krajowym i regionalnym przez zastosowanie metody całościowego wdrażania. Organizowanie corocznych posiedzeń RSG oraz udział SEESAC we wszystkich właściwych procesach i inicjatywach zapewnia terminową i uczciwą wymianę informacji, dobrą orientację sytuacyjną i perspektywę, konieczne, by umożliwić wdrażanie działań bez ich powielania, zgodnie z obecnymi potrzebami rządów i regionów oraz z rozwijającymi się tendencjami.

SEESAC opiera wszystkie swoje działania na potrzebach wyrażonych przez partnerów i na zebranych danych podstawowych oraz zapewnia zatwierdzanie działań i polityczne poparcie przez podmioty krajowe jako warunek wstępny działań. Oprócz tego wszystkie starania wspierają prowadzone przez Unię procesy oraz odpowiadają unijnym normom i kryteriom. SEESAC wdrożył bardzo skutecznie poprzednie projekty finansowane przez Unię, zapewniając zrównoważone wyniki projektu dzięki rozwijaniu i wspieraniu u partnerów poczucia sprawczości w odniesieniu do projektów i działań oraz propagowaniu – na poziomie regionalnym – koordynacji, wymiany doświadczeń i optymalnych rozwiązań oraz badań regionalnych. Jego wiedza na temat BSiL oraz pogłębiona znajomość kwestii regionalnych i właściwych podmiotów czyni z SEESAC najlepszego partnera do realizacji tego konkretnego działania.

Projekt uzupełnia również działania krajowe i regionalne, dążąc do jak największego efektu synergii. SEESAC będzie działać w powiązaniu z następującymi bieżącymi staraniami w zakresie pomocy międzynarodowej realizowanymi w ramach ONZ:

- regionalnym projektem pt. „Wsparcie na rzecz realizacji planu działania na rzecz trwałego rozwiązania kwestii nielegalnego posiadania, niewłaściwego wykorzystywania i nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką (BSiL) oraz amunicją do tego rodzaju broni na Bałkanach Zachodnich” utworzonym przez UNDP w maju 2019 r. w celu wspierania skoordynowanego podejścia do realizacji planu działania. Projekt ten jest finansowany przez federalne ministerstwo spraw zagranicznych Niemiec za pośrednictwem wynoszącego 6,2 mln USD (5,5 mln EUR) wkładu na rzecz realizowanej przez UNDP puli finansowania na rzecz inkluzywnych i pokojowych społeczeństw w odniesieniu do działań z zakresu kontroli zbrojeń na lata 2019–2022. Projekt jest koordynowany przez ośrodek regionalny UNDP w Stambule za pośrednictwem UNDP i SEESAC i jest realizowany wraz z biurami UNDP na Bałkanach Zachodnich. Z ośmiu projektów cząstkowych zatwierdzonych w lipcu 2019 r. przez radę ds. projektu do finansowania w ramach puli i realizowanych przez biura UNDP w Albanii, Bośni i Hercegowinie, Kosowie, Czarnogórze, Macedonii Północnej i Serbii, cztery projekty były realizowane w ciągu 2022 r., a obecnie dwa projekty cząstkowe są realizowane w Albanii oraz w Bośni i Hercegowinie.
- W Albanii: W ramach projektu regionalnego oddział UNDP w Albanii realizuje projekt cząstkowy pt. „Wspieranie organów ścigania w Albanii w doskonaleniu zarządzania bronią palną jako materiałem dowodowym w sprawach karnych oraz zdolności dochodzeniowych”, którego celem jest poprawa zdolności albańskiego instytutu policji naukowej przez ulepszenie jej ram proceduralnych, wspieranie jednostek albańskiej policji krajowej zajmujących się oględzinami miejsca przestępstwa, za pomocą standardowych i nowoczesnych narzędzi do codziennej pracy oraz udoskonalanie infrastruktury technologicznej albańskiego sektora balistyki w ramach albańskiego instytutu policji naukowej. Działania obejmują także utworzenie baz danych niezbędnych do celów odzyskiwania dowodów, otwierania kartotek dotyczących spraw oraz systemów zarządzania zapasami.
- W Bośni i Hercegowinie biuro UNDP realizuje projekt cząstkowy pt. „Zwalczanie nielegalnego handlu bronią”, którego ogólnym celem jest poprawa zdolności policji granicznej i regionalnych jednostek policji w całej Bośni i Hercegowinie do zwalczania nielegalnego handlu bronią. Projekt ten obejmuje opracowanie bazy danych dotyczącej legalnego transportu broni, poprawę narzędzia identyfikacji BSiL, zapewnianie specjalistycznego sprzętu do kontroli granicznej oraz intensyfikację współpracy międzyinstytucjonalnej. Oprócz tego ten projekt cząstkowy ma na celu zapewnienie policji w Bośni i Hercegowinie specjalistycznego szkolenia na temat wykorzystywania standardowych procedur operacyjnych i specjalistycznego sprzętu do wykrywania.
- Obejmujący wielu partnerów fundusz powierniczy w ramach planu działania na rzecz kontroli BSiL na Bałkanach Zachodnich jest kluczowym mechanizmem finansowania wspierającym realizację planu działania. Fundusz ten został utworzony w marcu 2019 r. przez UNDP i UNODC jako uczestniczące organizacje z ramienia ONZ, wraz z biurem funduszu, by wnieść wkład do skoordynowanego przez darczyńców finansowania realizacji planu działania i by zapewnić kompleksowy system zarządzania oparty na analizie ryzyka i na wynikach. Fundusz powierni-

czy korzystał z solidnej współpracy z Niemcami i Francją jako inicjatorami planu działania; do państw tych dołączyły Zjednoczone Królestwo, Szwecja, Norwegia i Niderlandy. W wyniku szczodrości i zaangażowania tych darczyńców fundusz powierniczy zgromadził wkłady w wysokości przekraczającej 22,3 mln USD. SEESAC w ramach UNDP funkcjonuje jako sekretariat funduszu powierniczego i odpowiada za ogólną koordynację i monitorowanie tego funduszu, zapewniając mu wsparcie techniczne, w zakresie zarządzania, planowania i programowania. Do września 2022 r. fundusz powierniczy wsparł 11 projektów realizowanych przez uczestniczące organizacje w ramach ONZ, a trzy kolejne projekty czekają na realizację.

- W Albanii UNDP realizuje projekt mający na celu wzmocnienie krajowych instytucji i systemów oraz poprawę współpracy i koordynacji między odnośnymi instytucjami i dotkniętymi społecznościami, służących sprawnej i skutecznej reakcji na zagrożenia związane z BSiL/bronią palną. [Tytuł: Wzmacnianie kontroli, administracji i nastawienia społecznego wobec BSiL w Albanii]
- W Bośni i Hercegowinie:
 - Działając w ramach Globalnego Programu na rzecz Broni Palnej UNDP i UNODC wspólnie wspierają Organ ds. Opodatkowania Pośredniego / Urząd Celny Bośni i Hercegowiny w lepszym wykrywaniu nielegalnego handlu BSiL i lepszej reakcji na niego. Oprócz Organu ds. Opodatkowania Pośredniego z realizacji projektu korzysta kilka innych instytucji w Bośni i Hercegowinie, w tym policja graniczna, ministerstwo handlu zagranicznego i stosunków gospodarczych i trzy urzędy pocztowe. [Tytuł: Wstrzymanie handlu bronią i łamania prawa w Bośni i Hercegowinie]
 - Pilne działanie UNDP dotyczące niszczenia amunicji EXPLODE+ jest zaprojektowane jako wielofunkcyjna platforma działania umożliwiająca przyjęcie wielostronnego podejścia do interwencji w dziedzinie zmniejszania ilości amunicji i zarządzania cyklem użyteczności, wspierającego starania ministerstwa obrony i sił zbrojnych Bośni i Hercegowiny; obejmuje to również działania dotyczące utylizacji niebezpiecznej amunicji lub jej nadwyżek, rozwoju zdolności oraz ulepszenia infrastruktury obiektów magazynowania amunicji i broni.
 - W realizowanym przez UNDP projekcie PILLAR [prewencja i zmniejszanie zasobów nielegalnej broni w Bośni i Hercegowinie] dąży się do wdrażania kompleksowej reakcji w celu podniesienia wśród ludności świadomości niebezpieczeństwa, jakie pociąga za sobą nielegalne posiadanie broni, oraz do wykształcenia umiejętności rozpoznania indywidualnych i zbiorowych zagrożeń dla bezpieczeństwa. Ponadto projekt ten ma na celu przyczynienie się do zmiany zachowania i do kompleksowego zrozumienia zagrożeń stwarzanych przez BSiL w rodzinach, w społeczności i w społeczeństwie ogółem.
- W Kosowie UNDP realizował do czerwca 2022 r. projekt wspierający tamtejszą policję we wzmacnianiu zdolności do lepszego wykrywania i częstszego konfiskowania broni palnej, jej komponentów i amunicji oraz w polepszaniu jakości dochodzeń. [Tytuł: Wsparcie policji w zwalczaniu nielegalnego handlu bronią w Kosowie*]
- Realizowany przez UNDP projekt w Czarnogórze ma na celu poprawę zdolności dykcji policji czarnogórskiej w całym cyklu dochodzeniowym, a w szczególności poprawę łańcucha kontroli pochodzenia. Bardziej konkretnie – projekt umożliwi podniesienie kompetencji ekspertów, profesjonalizm, dokładność i szczegółowość działania ośrodka ekspertyz sądowych, laboratorium badania podpałek i materiałów wybuchowych oraz laboratorium chemicznego przez wspieranie opracowania standardowych procedur operacyjnych, dostarczanie specjalistycznego sprzętu dla jednostek zajmujących się oględzinami miejsc przestępstwa, oraz szkolenia.
- W Serbii:
 - UNDP realizuje projekt mający na celu dalszą poprawę zdolności ministerstwa spraw wewnętrznych Serbii w ciągu całego cyklu dochodzeniowego w odniesieniu do nielegalnego handlu bronią palną i przestępczości z użyciem broni palnej – od miejsca przestępstwa i analizy balistycznej, przez cały ciąg działania, tym samym poprawiając jakość dochodzeń prowadzących do regularnych skazań. Projekt ten uzupełnia wyniki poprzedniego etapu zrealizowanego poza ramami MPTF. [Tytuł: Poprawa zdolności ministerstwa sprawa wewnętrznych w dziedzinie kontroli BSiL (etap II)]
 - UNDP zapoczątkowało kolejny projekt we wrześniu 2022 r., który wykorzystuje poprzedni projekt i dąży do stworzenia kompleksowego podejścia do wzmacniania roli systemu opieki zdrowotnej w zapobieganiu niewłaściwemu wykorzystywaniu broni palnej w przemoc domowej i do popełniania samobójstw. [Tytuł: Zmniejszanie ryzyka – zwiększanie bezpieczeństwa II]

- W ramach projektu transgranicznego między Kosowem a Macedonią Północną UNDP pragnie polepszyć zdolności organów obu jurysdykcji do stworzenia społeczności bardziej odpornych na przemoc przez szereg ściśle skoordynowanych działań takich jak wspólne szkolenia i wymiana doświadczeń i danych wywiadowczych, wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze, wsparcie wspólnych patroli policyjnych na granicy, wymiana informacji i wspólne działania na rzecz zwalczania nielegalnego handlu przerobioną bronią, oraz propagowanie zintegrowanego podejścia instytucjonalnego do radzenia sobie z zagrożeniami związanymi z bronią palną. Działania w ramach tego projektu wykorzystują i uzupełniają bieżące projekty dotyczące BSiL w Kosowie i Macedonii Północnej w celu uzyskania efektów synergii, opracowania optymalnych rozwiązań i umożliwienia bardziej spójnych i ukierunkowanych na wyniki dochodzeń. [Tytuł: Transgraniczne zintegrowane podejście instytucjonalne do zwalczania nielegalnego handlu bronią i BSiL]
- Na szczeblu regionalnym:
 - Działający pod auspicjami Biura NZ ds. Narkotyków i Przystępczości (UNODC) globalny program dotyczący broni palnej wspiera organy na Bałkanach Zachodnich reagowaniem wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych na nielegalny handel bronią oraz w procesie harmonizacji odpowiedniego ustawodawstwa karnego i dotyczącego postępowania karnego z przepisami protokołu ONZ o handlu bronią. [Tytuł: Reagowanie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych na nielegalny handel bronią]
 - Projekt realizowany w ramach prowadzonego przez UNODC w partnerstwie z Interpolem globalnego programu dotyczącego broni palnej ma na celu zapewnienie jurysdykcjom na Bałkanach Zachodnich wsparcia w gromadzeniu i analizowaniu danych z dziedziny wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych oraz ułatwianie i pogłębianie współpracy i wymiany informacji między podmiotami sądownictwa karnego, tym samym wspierając wykrywanie nielegalnego handlu bronią palną. [Tytuł: Wspieranie intensywnej międzynarodowej współpracy w sprawach karnych]
- na szczeblu regionalnym, regionalna platforma reformy sektora bezpieczeństwa (RSSRP), ugruntowane zasoby, które zapewniają szybkie, skuteczne i oparte na zapotrzebowaniu odpowiedzi na potrzeby w zakresie praworządności na poziomie technicznym na całym świecie; dysponując mechanizmem szybkiego wdrażania opartym na istniejącej w ramach SEESAC jedynej w swoim rodzaju sieci ekspertów ds. bezpieczeństwa z doświadczeniem w dziedzinie reformy sektora bezpieczeństwa, RSSRP zapewnia zindywidualizowane wsparcie ze szczególnym uwzględnieniem kontroli BSiL i aspektu płci w polityce bezpieczeństwa.

SEESAC kontaktuje się również regularnie z OBWE, NATO, Europolem, Interpolem, Fronteksem, EMPACT oraz innymi właściwymi podmiotami, by zapewnić komplementarność działań, terminowość prac i oszczędne wykorzystanie zasobów.

3. Opis projektu

Nowy etap projektu SEESAC będzie wykorzystywał osiągnięcia na podstawie decyzji 2013/730/WPZiB, decyzji (WPZiB) 2016/2356, decyzji (WPZiB) 2018/1788 w związku z decyzją (WPZiB) 2019/2111 oraz z Instrumentem Pomocy Przedakcesyjnej IPA/2021/425-667 – wsparcie na rzecz intensyfikacji walki z nielegalnym posiadaniem, niewłaściwym wykorzystywaniem i nielegalnym handlem bronią strzelecką i lekką (BSiL) na Bałkanach Zachodnich; projekt realizowany przez SEESAC.

Skoncentruje się on na trzech głównych obszarach, przy utrzymaniu całościowego podejścia do radzenia sobie z zagrożeniem, jakie stwarza BSiL w regionie. Te trzy obszary dotyczą poziomu strategicznego/politycznego, a także aspektów operacyjnych, zatem bezpośrednio wspierają wszystkie poziomy kontroli BSiL, koncentrując się na koordynacji podejścia regionalnego i na monitorowaniu realizacji planu działania; poprawie wymiany wiedzy i informacji między regionami; oraz wzmocnieniu zdolności organów ścigania w Mołdawii i Ukrainie do zwalczania nielegalnego posiadania, niewłaściwego wykorzystywania i nielegalnego handlu BSiL; oraz tych organów na Bałkanach Zachodnich, głównie laboratoriów balistycznych i organów celnych zgodnie z zasadą zintegrowanego zarządzania granicami.

Wyniki tego projektu to w szczególności:

- skoordynowana realizacja i monitorowanie realizacji Planu działania na rzecz trwałego rozwiązania kwestii nielegalnego posiadania i niewłaściwego wykorzystywania BSiL i broni palnej oraz amunicji do nich, a także nielegalnego handlu taką bronią i amunicją na Bałkanach Zachodnich,
- wzmocnienie – na poziomie międzyregionalnym – współpracy, wymiany wiedzy i dzielenia się informacjami w zakresie kontroli zbrojeń,

- lepsze zdolności organów ścigania w Mołdawii i Ukrainie do prewencji/zwalczania nielegalnego handlu bronią palną i jej nielegalnego posiadania,
- lepsze zdolności organów ścigania, w tym laboratoriów balistycznych i służb celnych Bałkanów Zachodnich, w zakresie prewencji/zwalczania nielegalnego handlu bronią palną i jej posiadania.

Strategia projektu opiera się na wyjątkowym stosowanym w ramach SEESAC podejściu do wspierania zaufania i współpracy w regionie, co jest wstępnym warunkiem osiągnięcia konkretnych i wymiernych zmian. W szczególności, na poziomie regionalnym, poszczególne procesy współpracy ułatwane przez SEESAC, angażujące zarówno decydentów politycznych, jak i praktyków działających na poziomie operacyjnym, okazały się istotnym czynnikiem zapewniającym otoczenie cechujące się konkurencją i sprzyjające przekazywaniu wiedzy, wymianie wiedzy specjalistycznej i dzieleniu się informacjami. Pozwoliło to nie tylko na zwiększenie zdolności w tym regionie, ale, co ważniejsze, na budowanie zaufania i nawiązywanie bezpośredniej współpracy między instytucjami a niezależnymi ekspertami, co – prócz innych czynników – pomogło opracować i realizować plan działania. Projekt ten będzie w dalszym ciągu wspierać współpracę regionalną oraz odpowiedzialność lokalną będące kluczowymi czynnikami umożliwiającymi osiągnięcie wymiernych rezultatów.

Zakres geograficzny projektu obejmuje Bałkany Zachodnie, a jego bezpośredni beneficjenci to Albania, Bośnia i Hercegowina, Kosowo, Czarnogóra, Serbia i Macedonia Północna. Oprócz tego w ramach projektu będzie się dążyć do propagowania wsparcia dla krajów Europy Wschodniej, w tym Republiki Mołdawii i Ukrainy, które obecnie mają do czynienia z poważnymi problemami związanymi z BSiL z powodu trwającej wojny w Ukrainie. Działanie to zostanie wykonane poprzez transfer wiedzy i zdobytych doświadczeń oraz optymalnych rozwiązań wypracowanych na Bałkanach Zachodnich od 2001 r.

- 3.1. Koordynacja realizacji planu działania na rzecz trwałego rozwiązania kwestii nielegalnego posiadania i niewłaściwego wykorzystywania BSiL i broni palnej oraz amunicji do nich, a także nielegalnego handlu taką bronią i amunicją na Bałkanach Zachodnich

Cel

Zapewnienie skutecznej koordynacji i monitorowania realizacji planu działania.

Opis

Wykorzystując decyzję (WPZiB) 2018/1788, komponent ten zapewni kontynuację koordynacji i monitorowania realizacji planu działania. Na szczycie dotyczącym Bałkanów Zachodnich w Londynie w dniu 9 lipca 2018 r. partnerzy z Bałkanów Zachodnich – poprzez zatwierdzenie tego planu działania – ponownie potwierdzili wspólną determinację i stanowcze zobowiązanie na rzecz położenia kresu nielegalnemu posiadaniu i niewłaściwemu wykorzystywaniu broni palnej oraz nielegalnemu handlowi nią. Regionalny plan działania opracowany w wyniku szczegółowego procesu konsultacyjnego i przy wsparciu SEESAC dopełnia istniejące działania Unii mające na celu zwalczanie tego zagrożenia, w szczególności strategię UE dotyczącą BSiL oraz plan działania UE w sprawie nielegalnego handlu bronią palną na lata 2020–2025, który objął plan działania dotyczący Bałkanów Zachodnich; oraz prace w regionie w ramach EMPACT. Plan działania świadczy o osiągniętym wśród wszystkich zainteresowanych stron w regionie konsensie dotyczącym bieżących wyzwań, ogólnych celów, które należy zrealizować, oraz harmonogramu działań, które należy podjąć. Przedstawia on ogólną platformę służącą realizacji wspólnie uzgodnionych kluczowych wskaźników efektywności na szczeblu strategicznym, politycznym i operacyjnym.

W ciągu pierwszych trzech lat realizacji opublikowano co najmniej siedem opisowych sprawozdań regionalnych oraz dotyczących kluczowych wskaźników efektywności, zapewniających wymierne i aktualne informacje o postępach w realizacji planu działania. Oprócz tego przeprowadzane dwa razy w roku lokalne i regionalne spotkania koordynacyjne zapewniły wzorcowe podejście polegające na rozdzieleniu wysiłków i zasobów pomiędzy organy, darczyńców i partnerów realizujących. Prace w ramach tego komponentu będą nadal zapewniać skuteczną koordynację realizacji planu działania na szczeblu regionalnym; dostosowane wsparcie dla komisji ds. BSiL i właściwych organów przy realizacji planów związanych z planem działania; okresowe monitorowanie i ocenę postępów w stosunku do wspólnie uzgodnionych kluczowych wskaźników efektywności; oraz lepsze zrozumienie postępów poczynionych w realizacji planu działania.

Konkretnie, w projekcie przewiduje się koordynację i monitorowanie realizacji planu działania przez:

- zapewnianie wsparcia technicznego i wsparcia ze strony ekspertów na rzecz koordynacji planu działania; wsparcie to obejmuje regionalne spotkania koordynacyjne skupiające się na podsumowaniu postępów i wymianie informacji,

- zapewnianie wsparcia technicznego i wsparcia ze strony ekspertów na rzecz lokalnych spotkań koordynacyjnych poświęconych planowi działania monitorujących realizację planów działania partnerów,
- opracowywanie półrocznych sprawozdań z monitorowania i oceny dokumentujących postępy, wyzwania i potrzeby w zakresie realizacji planu działania, w oparciu o wspólnie uzgodnione kluczowe wskaźniki efektywności,
- końcowy przegląd realizacji planu działania (2024 r.), w tym wsparcie potrzebne do zmiany tego planu,
- związane z planem działania akcje informacyjne i służące wyeksponowaniu (w tym prowadzenie platformy internetowej, udział zainteresowanych stron i podnoszenie świadomości).

Wyniki/wskaźniki realizacji projektu:

- zorganizowanie maksymalnie sześciu regionalnych spotkań koordynacyjnych dotyczących planu działania,
- umożliwienie podsumowania poczynionych postępów, wymiany informacji, transferu wiedzy i standaryzacji,
- zorganizowanie lokalnych spotkań koordynacyjnych (w sumie nie więcej niż 36),
- opracowanie półrocznych regionalnych sprawozdań z monitorowania (nie więcej niż 6),
- ostateczny przegląd planu działania,
- prowadzenie platformy internetowej w celu zapewnienia odpowiedniego rozpowszechniania informacji i wyeksponowanie planu działania.

3.2. Przyczynienie się do poprawy – na poziomie międzyregionalnym – współpracy, wymiany wiedzy i dzielenia się informacjami w zakresie kontroli zbrojeń.

Cel

W ramach tego komponentu zostanie ułatwiona międzyregionalna wymiana informacji, wymiana wiedzy, powielanie dobrych praktyk i doświadczeń uzyskanych w wyniku świadczenia porad technicznych oraz spotkań, warsztatów i wizyt studyjnych.

Opis

Przez ostatnie dwie dekady państwa Europy Południowo-Wschodniej realizują kompleksowe regionalne podejście do kontroli BSiL, obejmujące wszystkie obszary funkcjonalne tej kontroli – od opracowania ram instytucjonalnych, prawnych i politycznych osadzonych w kompleksowym i innowacyjnym gromadzeniu danych, poprawy fizycznego bezpieczeństwa i zarządzania zapasami BSiL i amunicji; poprawy znakowania BSiL, prowadzenia ewidencji i śledzenia, również przez lepsze możliwości wykrywania i prowadzenia dochodzeń; po podnoszenie świadomości i uwzględnianie aspektu płci w kontroli BSiL. Region ten zajmował wiodącą pozycję, jeżeli chodzi o innowacyjne rozwiązania dotyczące kontroli BSiL, które inspirowały do działania i które powielano w innych częściach świata.

Opracowane przez SEESAC w 2006 r. **regionalne normy i wytyczne dotyczące mikro-rozbrojenia**, mające na celu ustandaryzowanie procedur, praktyk i norm kontroli BSiL na szczeblu operacyjnym wpłynęły na opracowanie międzynarodowych standardów kontroli broni strzeleckiej, które następnie przekształcono w modułowe kompendium na temat wdrażania kontroli broni strzeleckiej (MOSAIC). Ponadto **plan działania na rzecz trwałego rozwiązania kwestii nielegalnego posiadania i niewłaściwego wykorzystywania BSiL i broni palnej oraz amunicji do tych rodzajów broni, a także nielegalnego handlu taką bronią i amunicją na Bałkanach Zachodnich** został wskazany przez liczne zainteresowane strony jako jedno z najbardziej udanych działań regionalnych służących kontroli BSiL na świecie. Sekretarz generalny ONZ w swoim sprawozdaniu dla Rady Bezpieczeństwa w 2021 r. określił ten plan jako pozytywny przykład, ponieważ „wysiłki regionalne są nadal niezwykle ważne”, i wezwał do opracowania i dalszego rozwijania tych planów działania.

Ten plan działania, wraz z należącym do niego mechanizmem koordynacji i monitorowania, odtworzono na Karaibach; został on także wkomponowany do planu działania UE w sprawie nielegalnego handlu bronią palną na lata 2020–2025. Ponadto UE odtwarza również prowadzoną przez SEESAC **platformę służącą monitorowaniu przypadków przemocy zbrojnej** – innowacyjną platformę internetową gromadzącą dane i zapewniającą szczegółowe informacje oraz wizualizację danych na temat incydentów z wykorzystaniem broni palnej w całej Europie Południowo-Wschodniej.

Europa Południowo-Wschodnia toruje także drogę do praktycznego **zintegrowania aspektów płci w kontroli BSiL**. SEESAC rozpowszechniał doświadczenia zdobyte w zakresie uwzględniania aspektu płci w kontroli BSiL oraz wdrażania agendy ONZ dotyczącej kobiet, pokoju i bezpieczeństwa w trakcie m.in. kilku regionalnych i subregionalnych warsztatów w Afryce, Azji, na Karaibach, w Ameryce Łacińskiej i w regionie Pacyfiku. ⁽²⁾

Postępy poczynione w uruchamianiu **punktów kontaktowych ds. broni palnej** w Europie Południowo-Wschodniej są regularnie przekazywane takim punktom kontaktowym w państwach członkowskich UE na wspólnych spotkaniach.

Większość tych nowych praktyk opracowano i uruchomiono w ramach wdrażania decyzji Rady UE wspierających starania SEESAC w zakresie rozbrojenia i kontroli zbrojeń w Europie Południowo-Wschodniej przez ostatnie dwadzieścia lat. Komponent ten będzie dalej ułatwiał wymianę informacji, wymianę wiedzy, powielanie dobrych praktyk i zdobytych doświadczeń między regionami.

Cele te będą realizowane poprzez:

- zapewnianie wsparcia technicznego i doradztwa,
- organizowanie spotkań, warsztatów i wizyt studyjnych.

Wyniki/wskaźniki realizacji projektu:

- zapewnione wsparcie techniczne i doradztwo,
- zorganizowane spotkania, warsztaty lub wizyty studyjne,

3.3. rozwinięcie zdolności organów ścigania w Mołdawii i Ukrainie do zwalczania nielegalnego handlu bronią palną i nielegalnego posiadania jej.

Cel

Zmniejszenie zagrożenia nielegalnym handlem bronią palną, poprawiając zdolności organów ścigania, w tym policji granicznej, przez doradztwo i pomoc techniczną oparte na rozpoznanych potrzebach.

Opis

Ten komponent wykorzystuje udane podejście polegające na włączeniu władz Republiki Mołdawii oraz Ukrainy w regionalne procesy współpracy odbywające się pod auspicjami SEESAC w Europie Południowo-Wschodniej oraz poprzednie lub bieżące ukierunkowane środki kontroli BSiL wspierane w Republice Mołdawii. Działania te obejmują środki dotyczące bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami, w tym niszczenie BSiL i podnoszenie poziomu bezpieczeństwa przechowywania broni i amunicji, a także magazyny dowodów rzeczowych. Zapewniono także wsparcie dotyczące znakowania, prowadzenia ewidencji i śledzenia; nabyto urządzenie do znakowania i zorganizowano szkolenie na temat użytkowania tego urządzenia; zapewniono także wsparcie dla utworzenia systemu rejestracji broni. SEESAC zapewnił także początkowe wsparcie techniczne i doradcze w utworzeniu punktu kontaktowego ds. broni palnej. Ponadto wspierano działania podnoszące świadomość na temat zagrożeń związanych z niewłaściwym wykorzystywaniem i nielegalnym posiadaniem broni palnej. Zapewniono również wsparcie dla ustanowienia krajowej komisji ds. BSiL; wspierano gromadzenie danych w celu lepszego zrozumienia niedociągnięć w kontrolowaniu BSiL, co doprowadziło do opublikowania badania dotyczącego BSiL w Republice Mołdawii, natomiast aktualne informacje na temat incydentów związanych z bronią palną są udostępniane za pośrednictwem platformy monitorowania przemocy zbrojnej. Przedstawiciele mołdawskich i ukraińskich instytucji regularnie uczestniczą w posiedzeniach komisji ds. BSiL oraz odpowiednich instytucji w Europie Południowo-Wschodniej i Wschodniej; w posiedzeniach sieci ekspertów ds. broni palnej w krajach Europy Południowo-Wschodniej, a zatem skorzystali z wymiany informacji i regionalnej wymiany wiedzy na szczeblach strategicznym i operacyjnym. Skorzystali oni również z działań na rzecz budowania zdolności, takich jak działania dotyczące harmonizacji prawodawstwa z dorobkiem prawnym UE, dochodzeń internetowych i zwalczania nielegalnego handlu bronią w ciemnej sieci.

Komponent ten opiera się bezpośrednio na wykonaniu decyzji 2018/1788 i jeszcze bardziej wzmocni zdolności instytucji w Republice Mołdawii i Ukrainie w zakresie zwalczania nielegalnego handlu bronią palną, amunicją i materiałami wybuchowymi. Pomoc skoncentruje się na opracowaniu standardowych procedur operacyjnych niezbędnych do usprawnienia wykrywania i badania, dostarczania sprzętu i szkoleń. Pomoc będzie oparta na szczegółowej ocenie

⁽²⁾ SEESAC wspierał realizację projektu UNODA pt. „Wspieranie polityk, programów i działań uwzględniających aspekt płci w walce z nielegalnym handlem bronią strzelecką i jej niewłaściwym wykorzystywaniem, zgodnie z agendą ONZ dotyczącą kobiet, pokoju i bezpieczeństwa”, który to projekt służył realizacji decyzji Rady Europejskiej (WPZiB) 2018/2011 z dnia 17 grudnia 2018 r.

potrzeb przeprowadzonej na podstawie metodyki opracowanej przez SEESAC i już wdrożonej na Bałkanach Zachodnich, obejmującej analizę ram prawnych i politycznych, istniejących procedur i wyposażenia oraz zdolności instytucjonalnych i administracyjnych. Obecnie przeprowadzana jest ocena potrzeb służb policji kryminalnej w Mołdawii ⁽³⁾. Projekt ten przewiduje wsparcie dla Mołdawii zgodnie z ustaleniami zawartymi w ocenie potrzeb, a także ocenę potrzeb Ukrainy i wsparcie zgodnie z ustaleniami z oceny ⁽⁴⁾.

Proponowane działania będą uzupełnieniem bieżących wspieranych przez Unię działań w Europie Południowo-Wschodniej, przede wszystkim Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Europolu, Fronteksu i Interpolu oraz planów działań operacyjnych komponentu EMPACT dotyczącego broni palnej, a także będą z nimi ściśle skoordynowane. Ponadto działania w ramach tego komponentu przyczynią się do realizacji strategii UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni, a także Planu działania UE w sprawie nielegalnego handlu bronią palną na lata 2020–2025.

Cele te będą realizowane poprzez:

- Ocenę potrzeb w zakresie zdolności do zwalczania nielegalnego handlu bronią w Ukrainie.
- Zapewnienie wsparcia doradczego, sprzętu i szkoleń dla instytucji w Mołdawii i Ukrainie, zgodnie z ustaleniami zawartymi w ocenach potrzeb.

Wyniki/wskaźniki realizacji projektu

- Przeprowadzenie oceny potrzeb organów ścigania w Ukrainie w zakresie zwalczania nielegalnego handlu bronią.
- Opracowanie odpowiednich standardowych procedur operacyjnych.
- Nabycie sprzętu do zwalczania nielegalnego handlu bronią.
- Organizacja szkoleń.

3.4. Rozwój zdolności organów ścigania, w tym laboratoriów balistycznych i służb celnych Bałkanów Zachodnich, w zakresie zwalczania nielegalnego handlu bronią palną i jej posiadania

Cel

Zmniejszenie zagrożenia nielegalnym handlem bronią palną poprzez zwiększenie zdolności laboratoriów balistycznych i określenie potrzeb służb celnych w kontekście zintegrowanego zarządzania granicami.

Opis

Zgodnie z zaleceniami dotyczącymi oceny potrzeb policji kryminalnej na Bałkanach Zachodnich, przeprowadzonej na mocy decyzji (WPZiB) 2018/1778 oraz ograniczonym wsparciem udzielanym laboratorium balistycznym w kontekście ustanawiania punktów kontaktowych ds. broni palnej na mocy decyzji (WPZiB) 2016/2356 i 2018/1778 oraz w uzupełnieniu pomocy udzielanej wybranym laboratorium balistycznym poprzez projekty realizowane przez UNDP ⁽⁵⁾, zapewnione zostanie ukierunkowane wsparcie na rzecz rozwoju zdolności laboratoriów balistycznych. Laboratoria balistyczne odgrywają kluczową rolę w analizie dowodów dotyczących nielegalnego posiadania, niewłaściwego wykorzystywania i nielegalnego handlu BSiL. Komponent ten przyczyni się do standaryzacji praktyk w całym regionie i zapewni podstawy do skuteczniejszego rozstrzygania spraw karnych związanych z nielegalnym posiadaniem i niewłaściwym wykorzystywaniem BSiL oraz nielegalnym handlem nią.

W oparciu o obrady w obrębie sieci ekspertów ds. broni palnej w Europie Południowo-Wschodniej, w ramach której funkcjonariusze celni z całej Europy Południowo-Wschodniej regularnie uczestniczą wraz ze śledczymi, ekspertami balistycznymi, funkcjonariuszami policji granicznej i prokuratorami; ich regularny udział w regionalnych posiedzeniach granicznych organizowanych corocznie przez SEESAC; wyniki i zalecenia oceny potrzeb w zakresie zdolności służb policji granicznej w regionie Bałkanów Zachodnich oraz zgodnie ze standardami UE w zakresie zintegrowanego zarządzania granicami przyjętymi w strategiach zintegrowanego zarządzania granicami w jurysdykcjach Bałkanów Zachodnich, wynikała potrzeba włączenia ich w działania związane z kontrolą graniczną jako kluczowym elementem zwalczania nielegalnego handlu bronią palną, a następnie pojawiły się konkretne wnioski kilku organów celnych Bał-

⁽³⁾ Oceny te zostały wdrożone w ramach wykonywania decyzji Rady UE 2018/1788.

⁽⁴⁾ Nie wdrożono oceny zdolności w zakresie zwalczania nielegalnego handlu bronią w Ukrainie, zaplanowanej na mocy decyzji Rady (UE) 2018/1788.

⁽⁵⁾ Projekty finansowane z wielostronnego funduszu powierniczego dla Bałkanów Zachodnich.

kanów Zachodnich. Poza uczestnictwem w procesach regionalnych, organy celne w większości jurysdykcji nie były zaangażowane w żadne działania na rzecz budowania zdolności związane z wykrywaniem broni palnej, istotnych komponentów, amunicji i materiałów wybuchowych na przejściach granicznych, a kluczowym jest, by policja graniczna i organy celne reagowały wspólnie i w sposób skoordynowany na wszelkie działania przestępcze związane z nielegalnym handlem bronią palną. Dlatego też przewidziano podobne podejście w odniesieniu do służb celnych na podstawie optymalnych rozwiązań wdrożonych wcześniej i stosowanych wobec policji granicznej i kryminalnej za pośrednictwem unijnych decyzji 2018/1788 i 2019/2111.

Cele te będą realizowane poprzez:

- Wspieranie rozwoju zdolności laboratoriów balistycznych.
- Ocenę potrzeb w zakresie zdolności organów celnych do zwalczania nielegalnego handlu bronią palną.

Wyniki/wskaźniki realizacji projektu

- Zapewnienie wyposażenia i szkolenia na rzecz laboratoriów balistycznych.
- Przeprowadzenie oceny potrzeb.

4. Beneficjenci

Bezpośrednimi beneficjentami projektu będą instytucje odpowiedzialne za kontrolę BSiL na Bałkanach Zachodnich. Organy do spraw wewnętrznych, służby policyjne, straż graniczna i organy celne Republiki Albanii, Bośni i Hercegowiny, Kosowa, Czarnogóry, Serbii, Macedonii Północnej, Republiki Mołdawii i Ukrainy skorzystają ze wsparcia doradczego, działań koordynacyjnych i monitorujących lub z rozwijania zdolności, poszerzania wiedzy, ulepszonych procedur i racjonalnego pod względem kosztów sprzętu specjalistycznego niezbędnego do postępów politycznych, operacyjnych i technicznych w zakresie kontroli BSiL. Proponowane działania są w pełni zgodne z planem, a także z priorytetami partnerów w zakresie kontroli BSiL.

Ludność krajów Bałkanów Zachodnich, Europy Wschodniej i Unii zagrożona rozprzestrzenianiem BSiL na szeroką skalę odniesie pośrednie korzyści z projektu.

5. Wyeksponowanie działań Unii

SEESAC podejmuje wszystkie działania konieczne do upublicznienia faktu, że program został sfinansowany przez Unię. Działania takie będą realizowane zgodnie z podręcznikiem „Informowanie o działaniach zewnętrznych Unii Europejskiej i ich eksponowanie” sporządzonym przez Komisję. SEESAC zapewni zatem wyeksponowanie wkładu Unii przez stosowne logo i działania promocyjne, podkreślanie roli odgrywanej przez Unię, zapewnianie przejrzystości swoich działań i podnoszenie świadomości co do przyczyn przyjęcia niniejszej decyzji oraz powodów wspierania tej decyzji przez Unię, a także rezultatów tego wsparcia. Na materiałach wyprodukowanych w ramach tego projektu w widocznym miejscu zostanie umieszczona flaga Unii Europejskiej zgodnie z unijnymi wytycznymi dotyczącymi prawidłowego wykorzystywania i reprodukcji flagi.

Z uwagi na fakt, że planowane działania znacznie różnią się zakresem i charakterem, zastosowany zostanie zestaw narzędzi promocyjnych obejmujących: tradycyjne media; strony internetowe; media społecznościowe; oraz materiały informacyjne i promocyjne, w tym infografiki, ulotki, biuletyny, komunikaty prasowe i – w stosownych przypadkach – inne materiały. Odpowiednio oznaczone zostaną publikacje, wydarzenia w przestrzeni publicznej, kampanie, sprzęt i obiekty budowlane nabywane w ramach projektu. Aby jeszcze bardziej zwiększyć wpływ wywierany przez projekt poprzez podnoszenie świadomości wśród różnych rządów krajowych i społeczeństwa, społeczności międzynarodowej oraz mediów lokalnych i międzynarodowych, każda z grup, do której projekt ma dotrzeć, będzie informowana we właściwym języku. Szczególny nacisk położony zostanie na nowe media i obecność w internecie.

6. Okres obowiązywania

Na podstawie doświadczeń z realizacji decyzji Rady 2002/842/WPZiB, 2010/179/WPZiB, 2013/730/WPZiB, 2016/2356/WPZiB, 2018/1788/WPZiB i z uwzględnieniem regionalnego zakresu projektu, liczby beneficjentów oraz liczby i stopnia złożoności planowanych działań, czas realizacji projektu wyznaczono na 36 miesięcy.

7. Warunki ogólne

Techniczną realizację niniejszego działania powierzono UNDP, działającemu w imieniu SEESAC, regionalnej inicjatywie działającej na mocy mandatu UNDP i Radzie Współpracy Regionalnej (RCC). SEESAC – jako agencja wykonawcza regionalnego planu wdrożeniowego dotyczącego zwalczania rozprzestrzeniania BSiL – stanowi centralny punkt w odniesieniu do wszystkich kwestii związanych z BSiL w Europie Południowo-Wschodniej, w tym ułatwiania koordynacji wdrażania regionalnego planu działania.

UNDP, działając w imieniu SEESAC, będzie ogólnie odpowiedzialny za realizowanie działań projektu i rozliczony z jego wdrożenia. Czas trwania projektu wynosi trzy lata (36 miesięcy).

8. Partnerzy

SEESAC będzie bezpośrednio realizował to działanie w ścisłej współpracy z komisjami ds. BSiL oraz organami zajmującymi się sprawami wewnętrznymi w Albanii, Bośni i Hercegowinie, Kosowie, Czarnogórze, Serbii, Macedonii Północnej i Republice Mołdawii, a także z odpowiednimi instytucjami w Ukrainie. Inne instytucje będą ściśle zaangażowane w realizację projektu zgodnie z ustalonym wielostronnym całościowym podejściem do kontroli BSiL.

9. Sprawozdania

Sprawozdania, opisowe i finansowe, powinny obejmować całość działania opisanego w odpowiedniej umowie dotyczącej konkretnego wkładu oraz w załączonym do niej budżecie, niezależnie do tego, czy to działanie jest w całości finansowane przez Komisję, czy też jest przez nią współfinansowane.

Co kwartał należy przedstawiać opisowe sprawozdanie z postępów prac, by rejestrować i monitorować postępy w osiągnięciu kluczowych wyników.
